

Pia Hilaria R. P. Angelini Gazæi E Societate Iesv Atrebatis

Gazet, Angelin

Antverpiae, 1629

Ethnicus suasu coniugis Christianæ Deo Christianorum fenerans, seu
peculum inter egenos partiens, ingens lucrum recipit, & inde fidem
Christianam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70444](#)

Ecquid morarum est? ad crucem, rotam, rogam.
Crimen fatetur, inquiunt, planissime.

Crucem parari, quique moribundum iuuent,
Mox aduocari Sacrificos Princeps iubet.

Et aduocati commodum è tuo grege,
Francisce, comites qui reo ad crucem forent.

Vix affuere cominus, cùm inclamatant:
Juniperus ille, noster ille, noster est.

Tum Patre relicto, se ad Dynastam concit,
Hunc deprecari pro reo nihil reo.

Captiuus inde (ceu solent qui ad nuptias)
Alacer, anhelus anteuertere ad crucem,

Vixqué preeuntem Lictor aut plebs assequi.

Dynasta doctus, quid hominis tandem siet,
Quam chara Superis anima, quamque innoxia.

Dum proditorem repperisse se putat,
Se se ipse sensit proditum astu dæmonis.

Sed & hic vicissim est in suâ captus scrobe,
Namque liquefactâ fraude mendacissimi,

Vinclis solutis, & salutatâ cruce,
Habitâ ministris & Dynastæ gratiâ,

Juniperus abiit vitor ad Viterbios.

Ethnicus sua su coniugis Christianæ Deo Christianorum fenerans, seu peculum inter egenos partiens, ingens lucrum recipit, et inde fidem Christianam.

Ex Sophron. cap. 183.

Esse in beneficos beneficium, in pios pium,
Deo voluptas prodiga ut semper fuit,

K Sem-

Semper erit. Experire, quisquis ambigis.

Expertus olim est Christianâ coniuge
Vir ethnicismi nubibus circumdatus,
Nequedum potitus lucis; haud alias malus,
Neque, Christiana vellicando dogmata,
Trahere aliorum nisus vxorem fuit;
Suum, ut lubebat, coleret, oraret Deum;
Suos & ipse coluit, orauit deos.

Sed dum illa fuso tortili linum rotans,
Vel aliud operis muliebri mouens manu,
Vel ostiatim buculæ lac venditans,
Parum lucelli quotdiebus conderet;
Vir quoque lucrando perdius pernox erat,
Aut vetera veteramenta vicatim sonans,
Aut duriore dente lanam carminans,
Aut coria concinnabat, aut femoralia
Interpolabat obsoleta; cetera
Egenus opifex, & diurno victimans.

Tandemque post sudoris emissi cados,
Ut arena arenæ iuncta collem parturit,
Ut stilla stillam consequens vrinam replet,
Sic obolus obolo, sic & assi iunctus as,
Cumulum crerant parvulum pauperculis.
Didrachma quinquagena comparauerant.
Erant dioboli aut trioboli pene omnia.
O summa Crœso digna vel Atabalipâ!
O digna denis mancipari pessulis!

Vix computandæ par pavimentum fuit.
Quadam ante prunas vesperâ dum confidant,
Memor senectæ, timidus indigentia,
Vir fessus & subæger hæc ad coniugem:
„Quam metuo, nostrum ne latrones ossei

“(Den.”

„ (Dentes vocabat) dissipent peculium
„ Sensim absque sensu, dumque venerint tibi
„ Et mihi capillus niueus, ac anni graues,
„ Ingruat egestas & mihi & tibi grauiis.
„ Quid si hosce nummos, aliquod ut fenusculum
„ Pariant quotannis, in Trapezitae domum
„ Deferimus? Audit vxor, ac oculo virum
Animoque molli contuens, haec intulit:
„ Quidni hosce nummos Christianorum Deo
„ Offerimus? ille fenoris nos centupli
„ Censu beabit. Christianorum Deo?
„ Reddit maritus. Quo locorum aut gentium
„ Dabis repertum? Sequere, correptum manu
Trahit vxor elocuta, tum rectissimam
Vestibulum ad ipsum dicit Aedis maximæ,
Huc, vbi Senatus Principum densus coit,
Senatus, inquam, pauperum, subsellijs
Quà saxeis, quà ligneis, quà carneis
Vrimque valuas obfidens, longam manu,
Linguaque longiore transgredientium
Flagellat aures, & crumenas vellicat.
„ En, inquit illa, Christianorum Deus
„ Hos dudum amicos & domesticos habet,
„ Hos & suos subinde germanos vocat.
„ Quod his inopibus dederis, huic datum puta,
„ Etiam ante lapsi temporis fixas moras
„ Largo is reponet fenore. Actutum bonus
Facilisque nummos haurit è marsupio,
Et mox viritim cuique flagitantium
(Pors capita quinquagena tum confederant)
Solidum didrachmon cœpit effusus dare.
Sic sua marito prodigente, liquidiūs

Lætante mulier exilibat pectore.

Volupe erat exaudire mendicantium
Bona vota, plausus, gaudium, præconia
Tam benevolentis tamque munificæ manus.
„ O diues isti fenus accumulent dij!
„ O, inquiebat alter, adueniant mihi
Termille, qualis ille! Rgressi domum,
In opera pro se vterque redeunt commoda,
Dominoque lucro vel lucello seruiunt,
Vt inane rursus farciant marsupium.

Per alta cæli spatha mense tertio
Iam curru & auro Phœbus aurigauerat,
Quando, vt subinde stetuit, exili lucro
Frigebat officina, peiori foco
Frigebat & culina, nilque fenebre,
Ne vel trientem feneratori suo
Domum afferebat Christianorum Deus.

Hæc ille scalpto capite, fronte nubilâ,
Mente caperatâ coniugi probro dabat.

At melior augur vxor, & pollens fide,
„ Age, inquit, Aedem repete, forte debitor
„ Rependet aliquid fenoris Deus tibi.

Redit ad Tribunos Plebis, intercedere
Pro plebe solitos, Pauperes, si mauelis,
Redit ad Senatum; & ecce Conscripti Patres
Suo è theatro munerarium suum
Vt eminus videre, spe pinguisimi,
Paratiorem quam ante porrigit manum;
Sed est recipere quam dare hic paratior,
Templumque sacco manibus immersis init.
Dumque huc & illuc spectat, an fors depluer
Alicunde fenus, nummus en argenteus

Hum

Humi recumbens, vt leuetur, innuit.

Et leuat, & aufert, & reuisens coniugem,
» Vbi tuus aut dormitet, aut vigilet Deus,
» Nescio, ait; illud, quām velim, magis scio,
» Me in vasa nostram condidisse pecuniam
» Pertusa, consultrice te. Verūm vide,
» Vt repperi vnum de didrachmis nuperis,
» Quibus beaui pauperes, auctore te?

Id conspicata mulier, acceptum Deo
Haud mora referre satagit, & virum spei
(Fore vt is secundet vota) compleat optimæ.
Rogat, in macellum vt tendat obsonarier,
Lymphæque potæ iam diu satur, sibi
Aliquid Iacchi & Cereris albæ comparet,
Vice furfurosæ, quā famem fefellerant
Modò sesquimensem. Pergit in Piscarium,
Et functus obsonantis officio probè,
Piscem hinc coëmptum coniugi refert celer.

Desquammat, aluum pandit, ac exenterat,
Interque, stomacho quæ latebant, abdita
Vxor lapillum reperit; affictu leui
Repente gemma ridet. Ostentat viro;
Tractant vicissim, vixque pluris æstimant
Quām delicioris vnguem marmoris.
Abaco recondunt, dein cibo expungunt famem.
Mensâ remotâ, ventre placidiusculo,
Adit ille, monitu coniugis, Gemmarium,
Scitatur, Anne redimere lapillum velit
Haud inuenustum? Mercis intuitu breui
Per facilè mango, quid valeret, olfacit;
» Nescire fingens; Si placent, argentea
» En tibi didrachma quinque, dixit. Venditor

K 3

Atte-

Attonitus, & se risui ratus dari,
 „ Tanti licēris? inquit. Hoc ironico
 Dictum inuolucro credit & Gemmarius,
 „ Loculosque referans, En, ait, decem, ac abi.
 Ludibria rursum is veritus, vt pisces, filiet.
 Sed dum emptor inhiat, & didrachma protinus
 Vicena, dein tricena, plus tandem duplo
 Iuratus etiam se daturum, serio
 Venditor odorans rem geri, rem serio
 (Licet nouare verba) seriatātās
 Et ipse gerere commodo incepit suo,
 Premiumque duxit in didrachma argentea
 Ter bella centum. Nec moram solutio,
 Nec reditus habuit; hinc modò is perniciter,
 „ Ut quatiōr, vt dissoluor, vt totus fluo
 „ Lætitia, eundo clamitans. Vxor rata
 Vno alterōve venditam teruncio,
 Obstupuit, vt didrachma ter centum sibi
 Delata corām sensit, eaque argentea:
 „ O mi marite, cernis, exclamat, tibi
 „ Quām se beneficūm Christianorum Deus
 „ Præstiterit, inopes dum tuo peculio
 „ Leuare, me suadente, collibitum fuit!
 „ Apage deorum fascinos mendacium,
 „ Vnumque rerum Principem Deum cole.
 Annuit, & vndā Christianā lotus est,
 Gratesque retulit coniugi, grates stipi.
 „ O fenus ingens stips egeno credita!

S. Gt